

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:376

av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V)

Villkor för sjuk- och aktivitetsersättning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att tillsätta en utredning där nivåer och villkor för sjuk- och aktivitetsstödet ses över och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Var och en av oss ska känna en trygghet i att vi klarar oss ekonomiskt om vi blir sjuka. En sådan trygghet för alla skapar vi genom den generella välfärden. Det ger en solidarisk omfördelning av resurser mellan kvinnor och män, mellan lågavlönade och högavlönade och mellan olika perioder i våra liv. Den förra regeringen genomförde historiska försämringar av sjukförsäkringen och många människor har drabbats mycket hårt. Vänsterpartiet har hela tiden tagit tydlig ställning mot försämringarna och arbetat för ett system med socialförsäkringar man kan lita på. Tryggheten och det ekonomiska skyddet har luckrats upp av de fasta tidsgränser som den borgerliga regeringen införde för hur länge man kan ha sjukpenning. I stället för att få stöd skickas många människor fram och tillbaka mellan myndigheter och riskerar t.o.m. att bli helt utan försörjning. Nu har regeringen och Vänsterpartiet tillsammans kommit överens om att den s.k. stupstocken ska avskaffas, ett bra och rimligt beslut. Men mer behöver göras. Den som är sjuk och saknar arbetsförmåga ska ha rätt till ersättning från sjukförsäkringen. De som har utförsäkrats från tidsbegränsad sjukersättning och saknar sjukpenninggrundande inkomster eller har en mycket låg sådan – de s.k. nollklassade – måste också kunna få en rimlig ersättning.

Ingen ska ”hamna mellan stolarna”

Nollklassning betyder att Försäkringskassan sänker den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) till noll kronor. Det betyder att ingen sjukpenning betalas ut om man blir sjukskriven på nytt. Också ersättning från arbetsgivaren såsom sjuklön räknas som en ersättning som kan föranleda att man nollas. De ”nollklassade” är en extra utsatt grupp eftersom nollklassningen påverkar sjukpenning, föräldrapenning, havandeskapspenning, närståendepenning och rehabiliteringspenning. Många som är försäkringslösa har under åtskilliga år arbetat och haft inkomster. Ofta har man av okunskap blivit av med sin SGI (blivit nollklassad) och sedan inte kunnat kvalificera sig för en ny sådan eftersom man blivit sjuk och/eller är arbetslös. De strikta bestämmelserna om att det inte får finnas något glapp mellan exempelvis en avslutad sjukperiod, att vara arbetslös eller ha återgått i arbete orsakar nollklassning. Fortsatt försäkring är avhängig av att man första vardagen anmäler sig på Arbetsförmedlingen och registreras som aktivt arbetssökande. Att missa detta med en enda dag gör att man nollklassas. Detta är orimligt hårda regler som får stora konsekvenser för den enskilde. En sådan konsekvens är att människor i allt högre utsträckning hänvisas till försörjningsstöd. Av alla personer mellan 50 och 64 år som tvingades söka ekonomiskt bistånd 2011 var det enligt Socialstyrelsen en av fyra som gjorde det p.g.a. problem relaterade till sjukförsäkringen, dvs. att man fick för låg ersättning eller ingen ersättning alls. I gruppen 60–64 år var det nästan var tredje som sökte ekonomiskt bistånd av dessa anledningar. Det kommunala försörjningsstödet är inte till för att användas på det sättet som nu görs utan ska vara en akut och kortvarig form av hjälp för människor i kris och/eller med social problematik. Det är angeläget att stoppa denna utveckling och se över hur de olika välfärdssystemen hänger ihop i syfte att motverka risken för att människor ”hamnar mellan stolarna”. Socialt och ekonomiskt utsatta måste ges möjlighet till försörjning och graden av inkludering inom befintliga socialförsäkringar måste ständigt följas upp och förstärkas för att systemen ska vara heltäckande, förtroendeingivande och robusta. Mot bakgrund av detta bör regeringen tillsätta en utredning som får i uppdrag att utreda nivåer och villkor för sjuk- och aktivitetsstöd. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Wiwi-Anne Johansson (V)

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Christina Høj Larsen (V)

Daniel Riazat (V)

Daniel Sestrajcic (V)